

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.
Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEĞH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:
FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpenztári oheque-számla 10.489. szám.

Hát meddig türünk?

Irta: Dr. Nagy György orsz. képviselő.

A természet ösze nekünk a munka tavaszát jelenti. Megnyílnak a parlament kapui s izzó lelkesedéssel, önzetlen munka szeretettel dolgozunk a nemzet szebb, szabadabb jövőjén.

Oh! milyen sok az ellenség, ki ádáz gyűlölettel arra törekszik, hogy megbénítsa erőnket, lerontsa a sikert, utját állja a haladásnak.

Azt tudom érteni, — ha megbocsátani nem is, — hogy a nemzetiségek pártot ütnek a magyar nemzet ellen, hogy megbontani igyekeznek az egységes magyar állameszmét. Részükről hálára nem szabad számítani. Ezer évnek annyi jótéteményét könnyen felejtik Ezer évnek annyi közös emléket sirba temetik. Ha nyíltan, mint ellenség lépnek fel velünk szemben, hát mi is álljunk sarkunkra. Elég volt az okatlan dédelgetésből! Elég volt a borralaló osztogatásból! Meg kell éreztetni velük a magyar faj szupremáciáját, a magyar állam erejét! A nemzetiségi kérdést nem szabad kerülgetni, hanem meg kell oldani. Erős kézzel, erőlyesen, igazságosan. A nemzetiségi törvényt el kell törölni. E törvény tele van aknákkal, les helyekkel, honnan támadást intézhetnek ellenségeink ellenünk. Mig e törvény eltörölve nincsen, addig a nemzetiségi agitátorok törvényes oltalom alatt gunyolhatják az egységes magyar állameszmét; kezükben a törvénykönyvvel, mint fegyverrel, diadalmasan harcolhatnak a magyar Magyarország építőmunkásai ellen.

Ismétlem, hogy ellenségeink közül a nemzetiségek viselkedése legalább megmagyarázható. Ezen ellenségnek törekvése, ha a leggondosabb is, de erkölcsi tekintetben nem a leghitványabb. Hitványabbak azok, kik mint született magyarok, magyar anyanyelvű állampolgárok, magyar anyának gyermekei gyilkos elvetemültséggel arra törekednek, hogy a nemzet tüzes lelkesedése kialudjék, hite meginogjon, reménye megfakuljon s a családott nemzet felhagyjon a küzdelemmel, alkotmányát, szabadságát áldozatul dobja. Milyen ostromot folytatnak sajtóban, gyűlésekben, összejöveteleken az új rendszer intézményei és hívei ellen!

Nem tudnak, vagy nem akar-

nak belenyugodni abba, hogy az ő idejük, a sötétségnek, a bűnnek ideje lejárt s felsütött, felragyogott az igazaknak, a becsületeseknek napja. Mert idáig mindig sötétben éltek, azt hiszik, hogy az ő halálhuhogásuk teremtette a sötétet. Azért hughognak, azért vijjognak, hogy újra sötét legyen, hogy újra rabló urai lehessenek az éjszakának.

A közelmúltban egy fáklásment alkalmával megmondtam, hogy ha a múlt feljárt kísérte a fáklák fényénél sem akarják meglátni a nemzetnek rájuk kimondott halálos ítéletet s nem huzódnak vissza a megvetés sirjába, hát a fáklák nyelével verjük oda őket!

Hagyjunk fel a kimélettel, elnézéssel, nagylelkűséggel! Ha komolyan akarjuk azt, hogy nemzetünknek szebb jövőt teremtsünk, hogy a függetlenség szent templomát felépítsük, akkor erőseknek kell lennünk. Erőseknek nemcsak a fogadalomban, az elhatározásban, hanem a kivitelben is.

Szégnyen és gyalázat, hogy egész városoknak, vármegyéknek teremtő munkáját, az önzetlenségnek, a hazaszeretnek munkáját megbénítják a régi rendszer császárborogari. Könynyü nekik a harc! Nincs vesztetni valójuk, tehát mindent kockáztathatnak. Nincs se Istenük, se hazájuk, se becsületük! Nem szent előttük a családi tüzhely, a férfiúnak lelkesedése, az öregek bölcsessége! Betörnek, mint banditák a családi élet szentélyébe. Meggyanusítják a ragyogó tisztaságu jellemet. Stréberség előttük a szent eszményekért való önzetlen lelkesedés. A maguk romlott lelkiismerete szerint mérlegelik a bölcsesség aggodalmát!

Hát meddig türünk? Hát miért türünk?

Ki kell üzni ezeket a sötét lelkü embereket a közélet minden mezőjéről. A községi, a városi, a vármegyei életből. Ha hivataluk van, el kell venni tőlük. Pénzünkön ne tartsunk hazaárulókat!

Csak ha elvégeztük e nagy tisztító munkát, csak akkor álmódózzhatunk szabad, független Magyarországról!!

Azudvarhelyi juhturógyár.

A mit ezen vállalathoz annak létesítői hozzáfűztek, azt lassankint valóra váltja.

A vállalatot azért létesítette a miniszteri kirendeltség, hogy a vármegyei hanyatló juhtenyésztésnek adjon a nyers juhsajt jobb értékesítése által lendületet, másodsor pedig azért, hogy a tejszövetkezetek kitűnő tápértékű soványsajtja a másodrendű turóminőségben nyerjen feldolgozást.

A vállalat részvényjegyzői pedig azért tömörültek az alapítók közzé, hogy pénzüket kamatoztathassák, és létesítsenek ebben a pénzszegény városban egy lüktető kereskedelmet, ipart és olcsóbbá tegyék a közlelmezést és miután hamisítatlan árut kapnak, egyuttal jobba is tehessék.

Az első föltétel teljesítését a vállalat mérlege fogja beváltani, a második föltétel máris teljesedett, mert az itteni kereskedelem és ipar ezen vállalat által máris élénkebbé vált, a harmadik föltétel, a közlelmezés javítása pedig fokonkint válik valóra, csupán a közönségen mulik, hogy a szebeni, medgyesi és marmarosszigeti aruk helyett az ittenit fogyassza jobban és nagyobb mértékben, melyet olcsóbban és jobb minőségben kaphat.

A Haab és Heitz derék kereskedő cég örömmel közölte a napokban, hogy most már nem keresi a fogyasztó közönség az idegen árut, mert az itteni turógyár készítménye kiszorította azt és közkedveltségnek örvend.

A turógyár részvénytársaság elnöke: Ugron Ákos közszeretben álló főispánunk maga jár elől a jó példával és a mi a munkát és fáradságot illeti, abból alaposan veszi ki részét. Neki köszönhető, hogy míg másutt az ilyen az erősebb vállalatok versenytől agyonsanyargatott üzlet az első pár évben csak tengődni tud, és anyagi eredményt elérni alig képes — addig az udvarhelyi juhturógyár nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is megállja helyét és szép reményekkel kecsegtet a jövőre is.

A juhturógyár már tulesett a kezdet nehézségein. A lehető legkedvezőtlenebb időben indult, belément a nehéz nyári üzembe és erősen kellett éreznie a többi erdélyi juhturógyárak szívós versenyt, főleg pedig azt, hogy a tavaszi szárazság és a szénahiány miatt a nyers juhsajt annyira megdrágult, mint még eddig csak az 1904. évi szárazság alatt volt.

Most a turógyár pincéiben közel 200 métermázsza finom tiszta juhturó van elraktározva melyből a gyár télen könnyen dolgozhat. A tejszövetkezetek soványsajtokat most egy új módszer szerint készitük, olyan sajtot készitene, mint a „gróji sajt”, mely akár magában is élvezhető.

Az I. osztályu tiszta juhturó most már nemcsak az erdélyi városok piacán, hanem Magyarországra is kelendő lesz.

A II. osztályu turó is piacot talált. Gondos utánjárással sikerült azt a magyarországi köszénbányák, fűrésztelepek, vashamrok fegyintézetek, mentelep és honvédkaszárnvák, téglagyárak és más olyan ipartelepek részére bevezetni, hol nagyszá-

mu munkásnép él, melynek nincs jövedelme ahoz, hogy egy kilogramm juhturóért 70—80 krajcárt adjon, hanem megelégszik a 30—35 krajcáros valamivel csipősebb izü, de ugyanolyan egészséges, tiszta, tápláló, de kevert turóval is.

(Ha a turógyár üzeme megerősödik, megkísérelik a külföldi exportot is. A kirendeltség megbízottja Dornier Béla királyi g. intéző ajánlatot kapott ugyanis arra hogy sajtot Tuniszban Észak Afrikában lehetne nagyobb mennyiségben elhelyezni. Ha a kísérletek beválnak, úgy egy új piac kínálkoznék termékeinknek.)

A turógyár készítményeit legszivesebben a falusi fogyasztási szövetkezetek pártfogolják. Az ilyen szövetkezetek arra kell, hogy törekedjenek, hogy a falusi munkás és földmivelő népek tápláló, egészséges, de mégis olcsó élelmiszert szerezzenek.

A szegényebb falusi népek kivált itt Erdélyben legfőbb eledle a juhturó. Most már összel és télen a juhsajt annyira megdrágul, hogy ahoz a szegényebb gazda hozzá nem juthat. Így azután ő is, de gyerekei is elesnek a jó tápláléktól. Fontos missziót teljesít tehát a fogyasztási szövetkezet, ha az udvarhelyi juhturógyár II. osztályu juhturóját, melyet kilogrammonként 70 fillérért (az I. osztályu 70 krajcár) kaphat, hozza forgalomba.

(Igy tett legutóbb a muzsnai szövetkezet is, melynek elnöke Bedő Ödön ur ezt már megkísérelte és egy 25 kilogrammos bödönt a muzsnaiak pár nap alatt jól elfogyasztottak.)

Második fontos ok, mely ezen II. osztályu turó fogyasztását ajánlja az: hogy vele a falusi és munkásnép élelmezése tétetik olcsóbbá. A falusi gazda adja el nyers juhsajtját a turógyárnak és vegye vissza a II. osztályu turót. Ha egy 6 tagból álló falusi család elfogyaszt naponként háromnegyed kiló tiszta juhturót, az képvisel 102—110 fillér értéket, egyre esik tehát fejenkint tíz husz fillér kiadás. Ha ellenben ezen család ezen tiszta juhturót eladná és venne helyette II. osztályu turót, ugy napi kiadása volna 52 fillér, fejenkint 9 fillér, ezenkívül megtakarítana 50 fillért.

Becsés figyelmebe ajánljuk tehát ezen tárgyat a fogyasztási szövetkezetek t. elnökeinek és tagjainak.

Dr.

Előfizetési felhívás.

E hó végével új negyedéves előfizetést nyitunk lapunkra, a mely — mint erről, olvasóközönségünk meggyőződhetett — több kiváló politikusunk nagybecsü munkálkodásával is jelentékenyen erősödött tartalmában.

Minden aktuális politikai és társadalmi küzdelemből teljes tárgyilagossággal kivettük részünket és hívek maradtunk zászlónkhoz, melyre a szabad és független Magyarország jel-szavait tüztük ki és ez elveink

2. oldal.

érvényre juttatására kérjük ezennel is hazafias támogatásukat.

Az új évnegyed október 1-én veszi kezdetét és belépő új előfizetőinket is részesítjük azon meglepetésben, melyet karácsonyi számunkra tartogatunk.

Az előfizetési árak a lap homlokzatán találhatóak.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják: hogy a „közös könyvek” helyett *főziskolákat* rendeznek be nálunk;

mondják: hogy a villamos világitást a színbásterembe is bevezetik.

mondják: hogy a héten egy mozgókép-színház se érkezett városunkba;

mondják: hogy a pusztaszeri „Árpád ünnepélyen” való részvételre városunkból oly tömegesen jelentkeztek, hogy elszállításukra külön vonatot kell majd berendezni;

mondják: hogy vicinális vonatunk ezentúl sohase fogja bevárni, a póstát szállító fővonatokat;

mondják: hogy kereskedelmi körökben mozgalom indult meg egy kocsiposta berendezésére, mely napoként szekéren szállítja majd ide a Hejjasfalvára érkező póstai szállítmányokat;

mondják: hogy a villamos világitást azért rendezik most olyan gyorsasággal, hogy mielőbb lehulljon a sötét hályog szemekről;

mondják: hogy városunk szépei legközelebb megalakítják az „Első magyar takarékosági egyület.”

mondják: hogy egy kétségbeesett férj nagy mozgalmat indít a közös konyhák felállítására mellett, mert azt mondja, hogy otthon már olyan rosszul főznek, hogy gyomor-bajt kapott tőle.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága**, tegnap e hó 11-én tartotta ülését Ugron Ákos főispán elnöke alatt, a ki a szép számmal egybegyűlt tagokat szívélyesen üdvözölte. Az alispáni jelentés szerint a beérkezett 672 ügydarab közül elintéztetett 514, hátralék 158 darab. A múlt hóban kiadott 138 utlevél. A jelentés kapasan alispán felolvassa a kiváncsóságban a belügyminiszteriumhoz felterjesztett, nagy gonddal megszerkesztett jelentését és annak megszüntetésére irányuló javaslatát, melyeket az ülés helyesléssel tudomásul vett. A pusztaszeri országos Árpád ünnepélyre a megye képviselőiben Dr. Damokos Andor alispán és Dr. Kovácsy Albert orsz. képviselő bizattak meg. Dr. Lengyel Zoltán tiszti főorvos jelentése szerint előfordult 140 hevenyfertőző betegség, meggyógyult 64, meghalt 33, gyógykezelés alatt maradt 43. A kórházban ápoltak 193 beteget. Vörhenyjárvány fellépett Bözödön 30 eset, Székelykeresztúron is kisebb mértékben. A kir. tanfelügyelő jelentéséből felemlítendő, hogy a vallás és közokt. miniszter György Sándor agyagfalvi elemi isk. tanítót hasonló minőségben a bögyözi, Turcsányi Katalin rétfalvi (Sopron megye) áll. elemi isk. tanítónőt a székelyszenterzsébeti áll. el. iskolához áthelyezte, Benedek Ignác komárommegyei felsőgelléri ev. ref. elemi iskolai tanítót az agyagfalvi állami elemi iskolához rendes tanítónak kinevezte; Nagy Sándor gyepesi községi elemi tanító elhalálása folytán a községi iskolaszék Barabás Vilmos okl. elemi isk. tanítót választotta meg. Ugron Zoltán azon felszólalására, hogy az áthelyezések és kinevezések mindég előnyt kellene nyújtani az udvarhelymegyei egyéneknek. Ugron Ákos főispán kife-

lenti, hogy ő eddig is minden befo-lyását ez irányban érvényesítette; hasonló értelemben nyilatkozott a kir. tanfelügyelő is. Ezzel kapcsolatosan Ugron Ákos főispán sajnálat-ossal konstatálja, hogy a m. kir. agyag-és köipariskola alapítványaira a székely ifjak közül oly kevesen pályáznak, hogy kénytelenek e helyeket idegen folyamodókkal betölteni; szükségességnek véli tehát, hogy a községek papjai, tanítói és jegyzői hivassanak fel, hogy a nép között terjesszék ez iskola előnyeit, a hol a székely ifjak az alapítványi helyeken nagyrészt ingyen oktatásban részesülnek. Soó Gáspár és gróf Mikes János esperes szólottak még behatóan a tárgyról, Dr. Kovácsy Albert pedig felkeres a saját jelen volt képviselőit, hogy lapjaikban az eszmének propagandát csinálgassanak. (Mi jövő vasárnap vezér cikkben foglalkozunk majd vele.) A pénzügyigazgató és királyi ügyész jelentések tudomásul vétettek. A főmérnöki jelentésnél Ugron Zoltán a fiatal és holdgasszonyfalvi vicinális utak, valamint az ott levő 3 hid rozoga volta ellen emel panaszt, melyet a főmérnök is elismer, de mert az utak és hidak jó karba helyezése legalább is 30000 forintot igényelne, a megye nincs abban a helyzetben, hogy erre fedezetet nyújtson. Zonda József jelenti, hogy az állategészségügy a múlt hó óta lényegesen javult; a múlt hóban előfordult ragályos betegségek részben megszűntek, részben szűnőfélben vannak. Dániel közigazgatási előadó jelentése szerint a már most is mutatkozó takarmányhiány miatt, a takarmányárak óriási mérvben felszöktek. E jelentéssel kapcsolatban Ugron Zoltán felolvassa egyes fővárosi lapokban Darányi miniszter ellen méltatlanul intézett durva támadásokat, mert állítólag elzárta a román határt a székely juhok ki- és behozatala előtt és a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága örömmel vesz tudomást arról, hogy a m. kir. földmívelésügyi miniszter legszigorúbb intézkedéseket fogantatott arra nézve, hogy kelet felől az állatjárványok be ne hurcoltassanak, különös elismeréssel van azért, hogy a miniszter a jogtalan magánérdeket háttérbe szorítja hol az a közél össze nem fér.

Helyesléssel fogadja hogy Romániában levő bárcás juhok hazahozatását akadályozza, mert ép e vármegye kisbirtokosságára volna végeztes ha ezen berszányok tulajdonát képező nagy csapat juhok a belföldön levőket inficiálnák, ép most mikor a legszegényebb osztály jószágá értékesítésre kerül.

A mi marhaállományunkat tulajdonságos szárazföldi klímák folytán sokkal nehezebb fenntartani mint azt a jelenlegi szűk takarmányfolytani tömeges eladások s abból következő áresés is igazol így nagy halálal kell vennünk minden oly intézkedést mely alkalmas arra, hogy kelet ragályaitól és konkurrenciájától, megóvjon.

Ezen határozatunknak a m. k. földmívelési miniszterrel való közlésére a bizottság elnökét kéri fel.

E javaslatot az ülés egyhangulag elfogadta. Több felelősségi és néhány apróbb feltevése után az ülés háromnegyed 1 órakor véget ért.

— **Rendkívüli városi közgyűlést** tartott városunk képviselőtestülete szombaton délután 3 órakor Góthárd János polgármester elnöke alatt. A f. évben felmerült újabb beruházások fedezésére 16590 korona előirányzott összeget megszavazták. A mi 21 százalékos pótdónak felel meg; ez összeg a közgyűlés által már korábban elfogadott tételek, ugyanis: rendőrök és szolgák drágasági pótlékára, sósfürdői hid rendbehozatalára, vágóhídi vízforra-

lasi üst, mérnöki eszközök beszerzésére fordítottak. Elhatározták, hogy a kökereszt-tér szabályozása ügyében felírják a miniszterhez, hogy a kiszélesítés összes költségeit saját tárcája terhére engedélyezze. A szerződés piactér parcellázására 20, 10 és 5 korona négyszög ölenkénti ár mellett az árverést szeptember 19 ik napjára kintűtek Szabó Györgynek, a malomgát helyreállítására 40—50 öl gátvesztőt engedélyeztek. Miután a miniszter a 304 ezer koronás vilamos kölcsön szerződést jóváhagyta elhatározatot nevszerinti szavazás útján, hogy azt a Pesti Magyar Kereskedelmi banknál helyezik el. A villamos vállalat kérésére, az eddig eszközölt munkálatokért, a bizottság javaslata ellenében 60 ezer koronát kiutaltak. A homoródi ház és a Szabó fele birtok megvételére vonatkozó szerződések tárgyalását egy újabb közgyűlésre halasztották. Pécsi Dávidnak az új város háza és esatornázás építésére vonatkozó tervét és ajánlatát, tanulmányozás és jelentéssel miatt egy szűkebb bizottságnak kiadták. Egyéb tárgy hiányában a közgyűlés este 6 óra fele véget ért.

— Solymossy Endréné temetése.

Azt a jóságos asszonyt, ki érző szívének jóságával, nemes lelkének sugaraival nemcsak családi körét, de minden közeledő embertársát is elárasztotta vasárnap délután 3 óra kor kísérte gyászoló családja és beláthatlan résztvevő közönség utolsó útjára, az örök nyugalom birodalmába. A díszes ravatalt már a dél-élelőti órákban a gyászház udvarán állították fel és odasereglett nemesak a résztvevők nagy sokasága, de a bánatában megtörtött férjet számtalan küldöttség kereste fel részvételnyilatkozatával, míg a koporsót egy egész virágerdő, tömérdek koszorú borította el. A temetési szertartást délután pontban 3 órakor gróf Mikes János esperes plebános vezette; majd felhangzott a ref. collegium ifjúsági dalkarának szívet és lelket megrázó gyászkara, melyhez kíséretül a gyászoló család és a résztvevő közönség hangos zokogása vegyült. Azután kihozták a koporsót abból a hajlékból, melynek a megboldogult özvegy angala volt; elvitték, hogy ezután csak áldó szellemével, nemes emlékével térhessen vissza láthatatlanul, elárvult tűzhelye felett öröködhetni. A megye, a város, a tanintézetek, egyletek, a társadalom és polgárság minden rétege eljött a kegyelet adóját leróni és ezt a derék, jó asszonyt utolsó útjára elkísérni, elisíratni... Oly nagy volt a menet, mely Jánoska zenekarának gyászkísérete mellett megindult, hogy az eleje már majdnem a temetőben, míg a vége még csak a Kossuth utca elején szorogott. Megáldották még egyszer a sirt, a „Székely dalárda” elenekelte utolsó bucsuját Bíró Sándor tanár elmondta megható beszédét, azután a kíséret tömeg lassan-lassan elszórt. Egy jószágos nővel lett szegényebb a föld; és egy anygallal gazdagabb a menny! Kegyelmes emlékünök öröködi mindenhá, megszentelt sirja fölött.

— **Iskolai beiratkozások.** Városunk tanintézeteiben az 1907—1908. évi iskolai tanfolyamokra a beiratások szeptember 1-én kezdődtek és az egyes iskolákban következőképen esz-közöltettek.

Ev. ref. collegium: I. oszt. 42; II. oszt. 47; III. oszt. 35; IV. oszt. 30; V. oszt. 38; VI. oszt. 32; VII. oszt. 31; VIII. oszt. 28. Összesen: 283. Helyszűke miatt 17 tanulót el kellett utasítani.

Róm. kath. főgimnázium: I. oszt. 57; II. oszt. 51; III. oszt. 43; IV. oszt. 37; V. oszt. 29; VI. oszt. 28; VII. oszt. 38; VIII. oszt. 33. Összesen 316.

Állami főreáliskola: I. oszt. 21; II. oszt. 16; III. oszt. 26; IV. oszt. 18; V. oszt. 9; VI. oszt. 13; VII. oszt. 14; VIII. oszt. 12. Összesen 129.

Áll. kő- és agyagipari szakiskola: I. oszt. 12; II. oszt. 16; III. oszt. 10; IV. oszt. 8. Összesen 46.

Áll. polg. leányiskola: I. oszt. 38; II. oszt. 27; III. oszt. 35; IV. oszt. 33; magántanuló 3. Összesen 136.

Közs. elemi fiúiskola: I. oszt. 51; II. oszt. 62; III. oszt. 56; IV. oszt. 57; V. oszt. 16; VI. oszt. 2. Összesen 246.

Róm. kath. elemi leányiskola: I. oszt. 37; II. oszt. 38; III. oszt. 38; IV. oszt. 21; V. oszt. 12; VI. oszt. 8; előkészítő 20. Összesen 194.

A fenti statisztika szerint tehát a nevezett tanintézetekben összesen 1350 növendék van; a reális pályákra azonban még mindig csak kevesen jelentkeznek; mert míg a két gimnáziumnak 599 tanulója akad, addig a reáliskolába és szakiskolába együttesen csak 175 növendék, tehát alig 1/3-a iratkozott be. És ez nagy hiba ma, mikor a társadalom forrongása inkább a reális tudományok felé utalja az embereket.

— **Athelyezés** Szabó György posta-és táviratbiztosítást saját kérelmére a keresk. miniszter városunkból Debrecenbe helyezte át, helyét pedig Ficzus Anna posta-és táviratkezelővel pótolta.

— **Erdélyrészi vásárok.** Csütörtökön, szeptember 12-én Nagyida; 13-án Tasnád Vajdaháza; 14-én Nagyszeben, Zetelke; 15-én Kocza; 16-án Görögnyestimre, Ugra; 17-én Markod, Óraljaboldogfalva; 18-án Lupsa; 19-én Szilágynagyfalva; 20-án Butya, Csernátfalva, Egerhát, Hosszúfalva, Oláhlapos; 21-én Alsórákos, Bánffyhadud. Bethlenszentmiklós, Dobra, Erzsébetváros, Göresön, Hódos, Lekenca, Pojána, Zernest; 22-én Abrudbánya.

— **Kinevezés.** A székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság a gyergyószentmiklói adóhivatalnál üresedésben levő hivatalosalkalmazott Pál József székelyudvarhelyi lakost nevezte ki.

— **Miniszter tanácskozás.** Wekerle Sándor miniszterelnök hétfőn délelőtt 10 órára minisztertanácsot hívott egybe; a tanácskozásban az összes miniszterek és szakreferensek is részt vettek. A legfontosabb tárgya a kiegyezés kérdése volt, mely elé az osztrákok, mint napokkal előbb már a bécsi hivatalos lapok kürtölték, ismét új akadályokat gördítenek, a mennyiben a kvóta és a jegybank kérdését a kiegyezés keretei között követelik tárgyalatni. Wekerle, Kossuth és Darányi miniszterek kedden Bécsbe utaztak, a hol a kiegyezési tárgyalásokat folytatni fogják; azonban a magyar kormány szilárdul el van határozva, hogy a jegybank és a kvóta ügyét nem engedni belevonni a kiegyezés komplexumába. A minisztertanács a belügyi dolgokat és a horvát ügyet is tárgyalás alá vették és hogy ez utóbbi ügyben teljes áttekintést nyerhessenek, Rakodczay horvát bán is részt vett és felvilágosításokkal szolgált a tanácskozásban.

— **Kossuth Ferenc** kereskedelmi miniszter vasárnap reggel érkezett Budapestre, hol a pályaudvaron több ezer főből álló közönség, köztük sok vasutas fogadta, a kik lelkesen tüntettek a megjavult egészségben visszatért miniszter mellett.

— **Rakodczay horvát bán** Josipovich miniszter kíséretében hétfőn délelőtt Budapestre érkezett és megérkezése után azonnal a miniszterelnökségre hajtatott, hol hosszasan tárgyalt Wekerle miniszterelnökkel.

— **Az erdélyrészi collegiumok** összes tanárai meghívást kaptak a Zilahon folyó hó 22-én tartandó harmas ünnepélyre; ez alkalommal szentelt fel Bartók György erdélyi ref. püspök a Wesselényi-kollegium új épületét, az új református templomot és ekkor tartanak az erdélyi református tanárok értekezletet.

— **Őszi takarmány vetése.** Mult csütörtöki számunkban „védekezés a takarmányinség ellen” című közleményünk kapcsán figyelmébe ajánlottuk a gazdaközönségnek a szent

János rozs, őszi bükköny és őszi borsó keverék, mint kora tavasszal kétszer megkaszáható, (3 héttel előbb, mint a lucernát) és zöldség-főletendő takarmány vetését a magvak a miniszteri kirendelés megbizottjánál kaphatók a következő áron: Szent János rozs métermázsája 16 20 K, őszi borsó métermázsája 16 00 K, őszi bükköny métermázsája 16 00 K, tehát a keverék egy métermázsája 16 12 koronába kerül. Egy k.-holdra kell 130—150 kg

— **Árpád ünnep Brassóban.** Az E. K. E. barrasómegei osztálya elhatározta, hogy szeptember 15-én, ugyanakkor, mikor Pusztaszeren az országos nemzeti ünnep lesz, Brassóban a Czenktetón Árpád ünnepet rendez. Az ünnepélyre meghívja az összes hatóságokat, egyesületeket, a magyar tanintézeteket pedig fölkéri, hogy a tanuló ifjuság zászlók alatt szintén vegyen részt az ünnepségen. Az ünnepi beszéd megtartására Dr. Zakariás János országgyűlési képviselőt kérték fel. Bezzeg nálunk senkinek se jut eszébe, a mult kegyeletos emlékének ünneplésével, a sívár jelent fellelkesíteni és a következő nehéz harcokra meggedzeni. Mi csak jajgatunk, panaszkodunk, de a kezdeményezés dicsőségétől mindenki irtózik, mintha félne, hogy ezzel a hivatalos loyallitáson csorbát üthetne. Majd felébredünk mi is — de tartunk tőle, hogy akkor már késő lesz.

— **Szives tudomásul.** Udvarhelyvármegye gazdasági együletének e hó 9-én tartott üléséről szóló tudósításunkat tárgyhalmazz miatt csak lapunk jövő vasárnapi számában közölhetjük.

— **Az első tejjgazdasági kongresszus Pécse.** E hó 1—2-ik napjain tartott meg igen nagyszámú képviselők jelenlétében. Mintegy 400 tag gyűlt egybe az ország különböző vidékeiről. Vármegyénk tejszövetkezeiteit a székelyföldi miniszteri kirendeltség jóindulatú támogatása folytán 3 tejszövetkezetnek vezetője képviselte u. m. Kovács János rugonfalvi ev. ref. pap, Ürmösi József honorádszentpáli unitárius lelkész és Székely Mózes felsőrákosi birtokos. A kongresszus első és legfontosabb tárgya volt: „A tejszövetkezetek felülvizsgálatának és ellenőrzésének a kereskedelmi bíróságok hatásköréből való kivonása”, melyet Balogh József esperes plébános adott elő; tapasztalatai alapján elősorolja, hogy a tejszövetkezetek mennyi zaklatásnak vannak kitéve bíróságok, pénzügyigazgatóságok, adóhivatalok stb. részéről, a mi már hangoztatva is volt e lap hasábjain. E zaklatás elvezet a vezetők kedvét, mikor olyan anomáliák vannak, hogy a törvény nem tudása nem mentés. A kereskedelmi törvényben való járatosság képzett jogász elmet és gyakorlatot kíván.

A vita a tárgy felett megindulván részt vettek benne Molnár János országgyűlési képviselő, ki a javaslatot elfogadja némi módosítással; Somogyi Aladár orsz. képviselő, ki a javaslat ellen akart beszélni, de a többség zajos ellenmondása miatt kevés eredményt ért el; Gál Gaszton, Sierbán János, Meskó Pál mind a javaslat elfogadása mellett beszéltek. A kongresszus a következő határozati javaslatot hozta:

„Az első országos tejjgazdasági kongresszus kimondja, hogy a tejszövetkezeti eszmének fejlesztésére és terjesztésére káros hatással bír azon körülmény, hogy a tejszövetkezetek a kereskedelmi törvény hatásköre alá vonatnak. Az első országos tejjgazdasági kongresszus ennél fogva határozatilag kimondja, hogy eziránt felir az igazságügyi, kereskedelmi, földmívelésügyi, pénzügyi miniszteriumokhoz és a törvényhozáshoz, megkérve azt, mondja ki törvényhozással, hogy a tejszövetkezetek kivonatnak a kereskedelmi törvény hatásköre alól, egyben utaltassanak a m. kir. földmívelésügyi miniszter hatásköre alá azon utasi-

tással, hogy a miniszter záros határidő alatt tegyen jelentést az országgyűlésnek arra nézve, miképen óhajtja és kívánja felügyeleti jogát a tejszövetkezetek felett gyakorolni.”

A további előadások két szakasporlba osztva tartottak: A tejjhamisítás korlátozása céljából szükséges intézkedésről Székely Salamon fővegyész tartott előadást. A tejjgazdasági melléktermékek értékesítése Dr. Feltlik Ottó előadása szerint legcélszerűbben hízalásra való felhasználás által érhető el

Igen fontos tárgya volt még a kongresszusnak a tejszövetkezeteknek szövetségbe való szervezése és annak felügyelete és ellenőrzése. Példáját láttuk ennek Baranyamegyében, hol a megyei tejszövetkezetek ügyeinek intézése, megbeszélése vegett szövetséget alkottak.

Sok ügyes, hasznos és megadóító érdekes eszme mellett, a halott panaszokból arról is meggyőződünk, hogy nemcsak itt nálunk, — mint a hogy mi gondoltuk — hanem mindenfelé az országban sok-sok nehézséggel jár még mindig a tejszövetkezet helyes vezetése.

Ü. J.

— **A pécsi gazda kongresszuson** mely e hó 3-án és 4-én nagyérdeműség mellett folyt le és melyen Darányi Ignác földmívelési miniszter és Mezőssy Béla államtitkár is részt vettek, vármegyénkben csak Ugron Zoltán vett részt és kifejtette, hogy a tökére hiánya folytán a magyar birtokos osztály nagyon nehéz viszonyokkal küzd, mert nincs intézkedés az állam részéről arra nézve, hogy a föld tulajdonosai ki ne szálltassanak a töké által. A két napig tartott ülésen Dessffy Aurél gróf elnökölt és az üléseket mintegy 300 teritékü bankettel fejezték be.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Együletől.
370—907.

FELHÍVÁS.

A szük takarmány termésre való tekintetből felhívjuk tagjaink, általában a vármegye gazdálkodó közönsége figyelmét a szentjános rozsszal vetendő őszi borsó és őszi bükkönyre, melyek tavasszal a legkorábbi zöld takarmányt szolgáltatják. Az ugar földekbe volna még ez ősz elején vetendő, a jövő tavasszal biztos két korai kaszálást ad és utána a föld az őszi alá még igen jól elkészíthető.

Vetőmag 20 százalékos árkedvezményvel egyesületünk közvetítésével a székelyföldi kirendeltségtől szerezhető be

Minthogy a sepsiszentgyörgyi székely kiállításra való jelentkezés utolsó határidője szept. 18-ika tüzetett ki, kérjük azokat, kik a termény kiállításra résztvenni óhajtának, hogy bejelentéseiket hozzánk lehetőleg posta fordultával tegyék meg kijelölve, hogy mit mily alakban és mennyiségben állítanak ki.

Székelyudvarhely, 1907. szept. 11.

Az elnökség.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Zene és műének tanfolyam!

Alólirott úgy mint minden évben, az idén is folyó évi szeptember havában kezd meg a zene és műének tanítását, hol kezdők és haladók könnyen felfogható módszer alapján zongorán, hegedűn, cimbalmon, citerán és a magasabb műénekekben alapos oktatást nyerhetnek.

Beiratkozni lehet már folyó évi szeptember 2-ikától kezdve.

Kiváló tisztelettel

Baku Katalin

Székelyudvarhely, Kossuth-u. 47., az állami polgári leányiskolával átellenben.

Szám: ad 4713—907. alisp.

HIRDETMEY.

Az 1886 évi XXI. t.-c 28. §. alapján közhirre teszem, hogy az Udvarhelyvármegyei legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak 1908. évre összeállított névjegyzéke folyó évi szeptember hó 12-től kezdődőleg a vármegyei hivatalos lapban valamint a vármegyei háznál (l. e. 25. a.) közszemlére ki lesz téve.

Székelyudvarhelyen, 1907. szeptember 10-én.

DAMOKOS, alispán.

5165—907. ki. sz.

HIRDETMEY.

Székelyudvarhely város tanácsa közhirre teszi, hogy a város tulajdonát képező régi sertéspiac a város képviselőtestületének 57—906 szám alatt kelt határozata folytán laktelkekre osztva folyó évi szeptember hó 19-én délelőtt 9 órakor a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverezésen örök aron el fog adatni.

Az árverezni szándékozók kötelesek az egyes telkek kikiáltási árának 10 százalékát bánárpénzül az árverezést vezető tisztviselőnek kezhez letenni.

Az árverezési feltételek, valamint az egyes telkek tényagsága és kikiáltási ára a hivatalos órák alatt Lakatos Tivadar tanácsosnál megtekinthetők.

Székelyudvarhelyt, 1907. szeptember 6-án.

GOTTHÁRD, polgármester.

9580—1907. tkv. szám.

HIRDETMEY.

Máréfalva község közös erdő-és legelőilletményéről készült tkvei arányosítás következtében az 1869. évi 2579. l. M. szabályrendeletke képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t.-cikkke a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1907. évi október 10-én fog kezdődni

Ennél fogva felhívatnak:

1. az összes érdekeltke, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételüket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges

átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel;

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t.-c 15. 18 §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t.-c 5. 6. 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek; és

4. mindazok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyviileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Székelyudvarhely kir. törvényszék telekkönyvi hatósága. 1907. év szeptember 1-én.

Bardocz Árpád,
kir. tszéki albiró.

5057—1907. kig. szám.

Meghívó.

A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur önmagméltságnak f. évi július 12-én kelt 57734—1907. Sz. rendelete értelmében udvarhelyvármegye területén lakó összes iparosokat, kereskedőket és gyártulajdonosokat, valamint az összes ipari és kereskedelmi alkalmazottakat a kerületi munkásbiztosító pénztárba (eddig Kerületi Betegsegélyző Pénztár) közgyűlési kiküldöttke választására f. évi szeptember hó 16-án délután 6 órára Székelyudvarhelyre a városház tanácstermébe tisztelettel meghívom.

A vidékről jövő munkások vagy munkások fuvar vagy napidíjilletményre igényt nem tarthatnak.

Székelyudvarhely város iparhatósága 1907. augusztus 26-án.

Soó Domokos
h. polgármester.

Elsőrendű műmalom

Székelyudvarhelyt.

Alólirott a m. t. közönség szives tudomására hozom, hogy Székelyudvarhelyt, a vasuti állomással szemben, a Bathlen- és Bálint-utca saroktelkén 1907. november 15-én

legfinomabb montliszt őrlő műmalmot

hozok üzembe, a mellyel kívánatra mindenféle más közönséges lisztet is kifogástalan minőségben előállítok.

Ezen közzsükséglet pótolni hivatott vállalatomat előre is a n. é. közönség jóindulatú szives támogatásába ajánlva, vagyok és maradok

készleges szolgálattal

Agoston Béla

malomtulajdonos.

A KOSSUTH FERENC által alapított

HAZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGudvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselő **Betegh Pál** és **Társaság** névelénél **Kossuth-utca 31. sz. a.** van
Ügynökségek vármegyeszerte. Elfogad tűz-, jég-, élet- és járadékbiztosításokat. Elsőrendű hazai intézmény.**Szövetkezetek és kereskedők figyelmébe!**

Legkiválóbb minőségű főzött-ecet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt kapható.

Helyben 5 literes rendelés díjmentesen házhoz szállítatik

Nagyobb mennyiségű ecet megrendelésnél előnyös árengedmény.

Mintát szívesen küldenek.

BOR!**Fernengel Gyula** székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy újonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen.

Együttal felhívom becses figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszeráru osztályomra is és kérem szükség esetén szíves pártfogásukat

teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

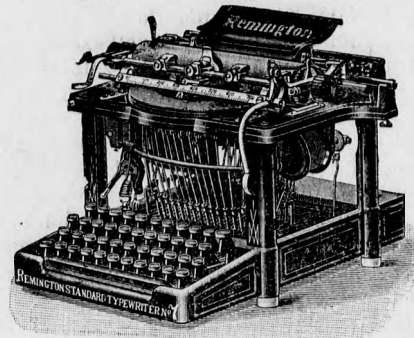
Mauthner-féle leghíresebb kerti vetemény- és virágmagvak, ugyszintén gazdasági magvak nagy raktára.

Mindig friss fűszerárak

Világhírűek az eredeti

Remington Standard írógépek!

Hivatalokban, ügyvédek és kereskedőknél évek óta használatban. Igen kényelmes havi részletfizetésre is szállítjuk.

Bemutatjuk működésben országwide bárhol levélbeni megkeresésre, saját költségünkre és minden vételkötelezettség nélkül, vétel esetén pedig az egyszerű beoktatást 2-3 óra alatt díjmentesen teljesítjük.

*Árjegyzék ingyen és bérmentve!***Glogowski és Társa Budapest, VI., Andrásy-ut 12.**
Fiók Temesvár, Zápolya-utca 5., főképviselő Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31.

Ezen formuláré lementendő és beküldendő hozzánk azáltal, aki írógéppünk díjmentes bemutatását kívánja.

T. Glogowski és Társa cégnek

Budapest, VI., Andrásy-ut 12.

Beleegyezem, hogy egy darab Remington-írógépet saját költségére nálam esetleg vétel céljából vételkötelezettségem nélkül bemutasson.

Kelt.....

aláírás.

Székelyföldi főképviselőt, hol a Remington Standard írógép működésben megtekinthető s *minden írógépkellék* eredeti árakban kapható: **Betegh Pál** és **Társaság** könyvkereskedésében **Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31 szám.**

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZÉKELY-UDVARHELY

tisztá 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Jen legjobb magyar gyártmányú diszleveledpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, leved-kártyák, gyász 20-féle helybeli felvetel. levedpapirosok stb. **Képes levelezőlapok** Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből**NYOMTATVÁNYRAKTÁR**

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET**BETEGH PÁL ÉS TÁRSA****KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levedpapirok, vonalzott és rovas papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, csomagoló és selyempapirok, másoló papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző papirok, könyvkötő papirok és papírkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez papirok minden sulyban. hangjegypapirok. Sorvezetők.**Írők, füzetek,**

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapirok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcaék. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák. pénzes-erszények iskolai és irománytárcák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlják modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJUKAT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlják továbbá

— KÖNYVKÖTÉSZETÜKET —

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki.

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. **Írók**, fekete, színes és másoló-írók, notes írók, csa írók (crayonok), zsebírók, csavaríróbetétek, íróvédők, író-hegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.**HEGEDŰ**, hegedüvönő, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levedpapiRJelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.**Körzők,**

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató deszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Esetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomdátó intézetében Székelyudvarhelyt 1907.